

Loonafspraken 2023

Toen in november 2022 de cao voor 2023 werd afgesloten, was de situatie nog heel onzeker. Het verloop van de oorlog in Oekraïne was zeer onzeker, de inflatie bereikte een ongekende hoogte, de gas- en voedselprijzen bleven maar stijgen, terwijl de winter nog moest beginnen en de overheid nog geen besluiten had genomen over maatregelen om de koopkracht te beschermen. Werkgevers en vakbonden moesten afspraken gaan maken over een periode waar we met geen mogelijkheid een redelijke voorstelling konden maken als het ging om de effecten op de koopkracht van medewerkers als gevolg van al die verschillende ontwikkelingen.

Cao-partijen hebben diverse oplossingen voor die bijzondere omstandigheden gevonden en in de cao van 2023 vastgelegd. Voor 2022 is er binnen de lopende cao nog een extra eenmalige uitkering afgesproken. In 2023 is een flinke nominale loonsverhoging afgesproken waarbij medewerkers in de lagere salarisschalen extra zijn gecompenseerd. Afhankelijk van salarisschaal en functie kan dit oplopen van 6,25% tot maximaal 11,44%. Daarnaast hebben cao-partijen in de cao voor 2023 een soort veiligheidsventiel afgesproken. Dit houdt in dat werkgevers en vakbonden opnieuw met elkaar om de tafel gaan als tijdens de cao-periode onvoorziene ontwikkelingen voordoen zoals bijvoorbeeld een nog verder doorstijgende inflatie, een uitbreidende oorlog of een diepe economische crisis die onvoorziene effecten hebben op de koopkracht van medewerkers. De peildatum daarbij was 1 juni 2023. Op dat moment wordt gekeken of aanvullende maatregelen nodig zijn omdat bijvoorbeeld blijkt dat de koopkracht van medewerkers door de onvoorziene omstandigheden onaanvaardbaar is gedaald. Zo'n veiligheidsventiel is een hele bijzondere afspraak omdat een cao normaal gesproken aan alle partijen duidelijkheid voor de afgesproken periode moet bieden.

Werkgevers hebben vastgesteld dat de situatie medio 2023 ten opzichte van eind 2022 is gestabiliseerd. De hoge inflatie is op zijn retour en lijkt in de tweede helft van 2023 nog verder te gaan dalen. De afgelopen winter was mild, de gasprijzen zijn gedaald waardoor mensen weer meerjarige energiecontracten kunnen afsluiten en de oorlog heeft zich gelukkig niet verder uitgebreid. En wat uiteindelijk ook van groot belang is gebleken, is dat de overheid eind 2022 een pakket van maatregelen heeft genomen waardoor, ondanks de nog hoge inflatie, de koopkracht van medewerkers voor een deel is gerepareerd.

Cao-partijen hebben, zoals afgesproken in de cao, in de eerste helft van 2023 een beloningsonderzoek laten uitvoeren. Uit dit onderzoek bleek dat het beloningsniveau van de drinkwatersector nog steeds op een gangbaar niveau is in vergelijking met de ons omringende sectoren zoals Rijk, Provincies, Gemeenten, Waterschappen, Bouw en de WENB-sectoren. De verschillende sectoren hebben allemaal hun eigen maatregelen getroffen toen de hoge inflatie toesloeg in 2022. De ene sector deed daarbij wat meer dan de andere sector. In het beloningsonderzoek zijn al die verschillende cao-afspraken meegenomen. Per saldo bleek dat de drinkwatersector dus nog steeds een concurrerend beloningsniveau kent ten opzichte van haar omgeving.

Er zijn medewerkers zijn die het financieel moeilijk hebben. Daar hebben de bedrijven oog voor. Verschillende bedrijven in de drinkwatersector bieden medewerkers budgetcoaches aan of andere individuele hulp bij financiële problemen. Het blijkt echter dat medewerkers heel weinig van deze mogelijkheden gebruik hebben gemaakt. Ook zien de bedrijven geen andere signalen zoals bijvoorbeeld een toenemend aantal loonbeslagen dat een grotere groep van medewerkers als gevolg van bijvoorbeeld de inflatie in de financiële problemen is gekomen.

Werkgevers zijn van mening dat gezien alle ontwikkelingen bij elkaar er geen reden is om de cao tussentijds open te breken om voor de tweede helft van 2023 aanvullende loonsverhogingen of

eenmalige uitkeringen aan medewerkers te verstrekken. De werkgevers hebben aangeboden om snel na de zomervakantie te beginnen met het cao-overleg. Op dat moment kan, zoals gebruikelijk in een cao-overleg teruggekeken worden naar de ontwikkelingen in de koopkracht over afgelopen jaren, de beloningspositie ten opzichte van de markt en de verwachtingen in de toekomst. Op basis van die inzichten over een langere periode kunnen dan weer nieuwe afspraken over inkomen voor 2024 genomen worden.